

ชื่อวิทยานิพนธ์

การประเมินการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำ
ในโรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวนางเยาว์ เกษตรภิบาล

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ พูนทรัพย์	โสภารัตน์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ อะเคื้อ	อุณหเลขกะ	กรรมการ
อาจารย์ สุชาติดา	เหลื่องอาภาวงศ์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิลาวรรณ์	เสนารัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา	เทียนสวัสดิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การทำให้ปราศจากเชื้อ โดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำเป็นวิธีการสำคัญในการทำให้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทางการแพทย์ปราศจากเชื้อ หากกระบวนการทำให้ปราศจากเชื้อไม่มีประสิทธิภาพอาจส่งผลให้ผู้ป่วยเกิดการติดเชื้อในโรงพยาบาล ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต นิการ หรือ ทุพลงภพได้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกระบวนการ ประสิทธิภาพ และ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำในโรงพยาบาลของรัฐ 7 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 13 พฤษภาคมถึง 16 สิงหาคม 2539 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือหัวหน้าหน่วยจ่ายกลาง 7 คน บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน 91 คน และเครื่องนั่งไอน้ำ 25 เครื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการประเมินการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการทำให้ปราศจากเชื้อทางเคมีและทางชีวภาพ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

หัวหน้าหน่วยจ่ายกลางและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมการทำให้ปราศจากเชื้อ โดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน และประเมินประสิทธิภาพการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำโดยใช้ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามกระบวนการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำของบุคลากรในภาพรวมปฏิบัติถูกต้องเพียงร้อยละ 57.6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การทำความสะอาดอุปกรณ์บุคลากรปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 55.2 การเตรียมอุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อส่งนั่งปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 53.9 การห่ออุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อส่งนั่งปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 69.7 การบรรจุอุปกรณ์เครื่องใช้ในเครื่องนั่งปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 50.8 การควบคุมการทำงานและการดูแลรักษาเครื่องนั่งปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 55.1 การเก็บรักษาและนำส่งอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ผ่านการทำให้ปราศจากเชื้อแล้วปฏิบัติถูกต้องร้อยละ 53.8

การประเมินการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำโดยใช้ตัวบ่งชี้ทางกลไก พบว่าใช้อุณหภูมิตั้งแต่ 121 องศาเซลเซียสขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 76 ความดัน 15-20 ปอนด์ต่อตารางนิ้วร้อยละ 56 ใช้เวลาในการทำให้ปราศจากเชื้อนาน 21-30 นาทีร้อยละ 28 และใช้เวลาทำให้แห้ง 20 นาทีร้อยละ 56 การประเมินโดยใช้ตัวบ่งชี้ทางเคมีพบว่าสีของเทปกาวยาสเคมีที่ติดภายนอกห่ออุปกรณ์ และแถบกระดาษสารเคมีซึ่งบรรจุภายในห่ออุปกรณ์เปลี่ยนแปลงโดยสมบูรณ์ ร้อยละ 94 และ 84 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่าห่ออุปกรณ์ที่ผ่านการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำเปียกชื้นเป็นบางห่อร้อยละ 74 ของจำนวนครั้งที่นั่ง ห่ออุปกรณ์หลุดลุ่ยเป็นบางห่อร้อยละ 22 การประเมินโดยใช้ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพพบว่าตัวบ่งชี้ทางชีวภาพให้ผลลบร้อยละ 16 แสดงว่าการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำไม่มีประสิทธิภาพถึงร้อยละ 16

ปัญหาและอุปสรรคในการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนั่งด้วยไอน้ำที่สำคัญ ได้แก่ โรงพยาบาลไม่มีนโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร นโยบายไม่ชัดเจน และไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ไม่มีคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติ และคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ บุคลากรขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน สถานที่ปฏิบัติงานคับแคบไม่มีการแยกระหว่างเขตสกปรกและเขตสะอาดอย่างชัดเจน การสัญจรไม่เป็นระบบทางเดียว ผ้าห่ออุปกรณ์ไม่สะอาด เปียกชื้น ขำรุครถนำส่งอุปกรณ์ไม่เพียงพอและมีลักษณะไม่เหมาะสม เครื่องนั่งไอน้ำไม่เพียงพอ ขำรุคเสียหายบ่อย การแก้ไขใช้เวลานาน ขาดการบริการจากบริษัทจำหน่าย มาตรฐานอุณหภูมิ ความดัน และ

เวลาจำกัด ไม่ใช้แถบกระดาษสารเคมีใส่ภายในท่ออุปกรณ์ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เครื่องนึ่งชนิดตู้อากาศออกไม่มีการทดสอบโดยใช้แผ่นกระดาษสารเคมี ไม่มีการใช้ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพ และการใช้ตัวบ่งชี้ทางชีวภาพไม่สามารถปฏิบัติได้สม่ำเสมอ

การวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ากระบวนการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนึ่งด้วยไอน้ำในโรงพยาบาลยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร จัดทำคู่มือ และกำหนดมาตรฐานการทำให้ปราศจากเชื้อโดยวิธีนึ่งด้วยไอน้ำ